

LA CAMPANA CATALANA

Mestre campaner: J. ROCA Y ROCA
Mestre ninotaire: APELES MESTRES

Donarà un toeh cada divendres, y extraordinariament sempre que convingui

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
RAMBLA DEL MITJ, NÚMERO 26. BOTIGA — BARCELONA
La correspondencia administrativa a n'ea BIELET CANTIJOCH

Aquest número val 10 centims per tot Espanya
Després d'un més de sa publicació, 20 centims

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
ALS NÚMEROS ORDINARIS

Barcelona	1'50	trimestre			
Espanya	2'00	id.	4'00	mitj any	8'00 un any
Extranger	5'00	id.	10'00	id.	20'00 id.

LAS TRES GRACIAS SOLIDARIAS

—Aquí té, senyor Maura, el fruyt dels nostres viatges.

(Dib. de R. Opiisso.)

LA NOTA DEL DÍA

— Jo també, ben espussadet, aniré a veure la cosa com se presenta y, com tants altres, també hi faré el meu paperet.

(Dib. d'APELES MESTRES)

CRÓNICA

ELS ENEMICHS DE LA CULTURA

Jo no m'he parat a comptar lo que li costarà a la ciutat l'establiment de les escoles graduades; jo no més sé una cosa, y es que l'estat actual de la primera ensenyansa a Barcelona es indigne de la capital de Catalunya.

Y encare n sé una altra de cosa, y es que per molt que costi l'organització de l'ensenyansa a la moderna, molt més car resulta sempre en tots conceptes el manteniment de l'ignorancia.

Fassinse enhorabona aquelles econòmies que s'considerin factibles, evitis tot lo que pugui semblar prodigalitat ó despilfarro; però lo que s'haja de gastar que s'gasti, no perdent may de vista lo que 'ls suïssos diuen y practican: «La primera riquesa d'un poble es l'instrucció.»

Anar contra la cultura, en nom de la avaricia, resulta indecorós, indigne d'un poble d'aspiracions modernes. Els diners que s'estalviïn en aquesta atenció tant ó mes necessaria que l'pa, no poden aprofitar, se tornan llot moral.

Però anar contra la cultura en nom de la intolerancia religiosa, resulta encare pitjor. Els esperits que s'apartin de la corrent de la tolerancia, son elements restats a la causa de la pau, tan necessaria a un poble com el nostre.

No volem faltar al respecte a ningú, ja que aquest fou el compromís que contraguérem a l'empendre la publicació de *La Campana Catalana*: aixís, donchs, ab tot el respecte degut a las personas, siga la que s' vulga la posició que ocupin, li havem de dir a l'Il·lustrissim y Eminen-tíssim Cardenal Cassanyas que, en la seva pastoral contra l'acort de l'Ajuntament de Barcelona, no ha sabut col·locar-se a la altura dels nostres temps. No ha comprés que l'acort de la Corporació municipal significa una honrosa transacció entre personas representants de las idees més contraposades, en virtut de la qual la cultura havia de guanyarhi molt, sense que res hi perdés la religió.

Si 'ls lliure-pensadors, ó a lo menos els partidaris de la separació de l'Església y l'Estat y contraris a l'intervencionisme religiós en els negocis públics, están en gran majoria dintre de la corporació municipal, ¿no era una victòria per part dels catòlics l'haver-se aquells avergut lleal-

ment a que en las escoles neutras municipals s'hi establís un día a la setmana l'ensenyansa del Catecisme, a voluntat, emperó, dels alumnes y sos pares?

¿Què mes podia desitjar el prelat de Barcelona? ¿Y què era aquesta transacció sinó una confirmació plena de l'esperit de tolerancia y de respecte a totas las creencias que engendra y es gloria de la Solidaritat Catalana? ¿Es que 'l catolicisme s'ha de imposar? El catolicisme ó la ficció catòlica, ja que no es or tot lo que 'l·lu, ni es catolicisme tot lo que 'n té las apariencias, Eminentíssim Senyor.

Si tothom aquí n'es de catòlich, cap cuidador havia de donarli al Prelat la regla establerta: tots els alumnes anirían ab preferència a la lliçó de Catecisme... ¿Per què, donchs, alarmarse?

Ademés: a Bèlgica, nació governada pels catòlics desde molts anys ensà, se fa lo que s'projecta fer a Barcelona. Se fa en totas las nacions del mon ahont se té 'l bon gust de respectar la llibertat de conciencia... ¿Donchs quina doctrina tan especial es aquesta que ofereix uns caràcters d'amplitut tan distints segons el poble ahont se practica?

L'Eminentíssim Cardenal Cassanyas ha obrat impremeditadament al pendre consell de sas inveteradas preocupacions. El foch de la discordia originada per l'intolerancia y l'intransigencia en la manera de pensar, havia quedat ditxosament extingit en la gloriosa fetxa del 20 de maig de 1906, en que no pocs eclesiàstics, animats del esperit culte y liberal propi de la terra catalana, saludavan el pas d'en Salmeron, sense mirar si era ó deixava de ser racionalista ó lliure-pensador; quedà sellat en l'abrassada que publicament se donaren a las Borjas en Salmeron y el Reverent Salas, y prengué estat al fons de las urnas en las

admirables eleccions del 21 d'Abril de l'any passat.

Tot se podia creure, menos que un prelat de l'Església tractés d'encendre novament aqueix malehit foch al flam de un ciri benehit. Y si algú s'ha empenyat en que la foguera torni a arborarse, facilment ho conseguirà. Tota acció engendra la seva acció contraria; tot cop el seu contra-cop. Però ¿què hi guanyarà ab la lluita el Cardenal Cassanyas? ¿Què hi guanyarà Barcelona?

Els elements de la dreta regionalista, de quals sentiments religiosos no pot duptarse, se troban presos entre aquest dilema:—O a sumarse ab el Comité de Defensa Social, que preten convertir una creencia religiosa en bandera de partit polítich, ó a indisposarse ab el Cardenal Cassanyas.

¿Es que vol algú que el catolicisme ab sas exigencias de sumissió cega, se fassi incompatible ab la cultura dels pobles ansiosos d'expansionarse en la vida moderna?

La pastoral de l'Eminentíssim es un arma posada ab torpesa en mans de certs elements, eterns fomentadors de las rancúnies polítiques y religioses y enemichs de la pau basada en la tolerancia y el respecte a totas las idees sincerament professadas.

Ells cuidarán de valerse de la pastoral pera continuar dihent que la Solidaritat catalana es regressiva, reaccionaria y clerical...

Als elements de la dreta, sense detriment de sas creencias, els correspon demostrar que 'l Cardenal s'ha equivocat; que el Cardenal, volgient senyarse, s'ha tret els ulls.

Y obrarán santament posant el bé de Catalunya per damunt de tot.

P. DEL O.

SOCOLADA

UN PETIT GRAN HOME

ARRIBANT a Vilabrúna 'ns enterarem de que 'l tren del Nort no sortia fins a las dos de la tarde. Teniam unas quatre horas y mitja de temps pera fer nos cárrech de la població y omplenar de viandas el nostre esmortuit ventrell, saccejat per las brandadas d'una infernal tartana.

Y com la gana sobrepujava a la curiositat, ens colarem de cap a l'*Hostal Nou*, hont per pocs rals forem servits d'un agradable y substancios dinar que va tornarnos, com se sol dir, els ossos a lloch. Bo y arranjats de pahidor, emprenguerem la caminada per l'interior de Vilabrúna, disfrutant de l'ombra benefactora del *Passeig del Riu*, hont hi tenen el seu jóch un molt y tres fabriquetas; devallant pel carrer de l'*Arrabal* ab son ben orientat Escorxador y 'l quartelet de la guarnició; seguint pel carrer del *Padró*, ple de bonicas botigas a banda y banda; ficantnos al carrer *Major* pera admirar la fatxada del *Cassino*, el pintoresch *Hostal Vell*, el luxós *Café del Centre*, la portalada artistica de l'*Hospital* y el campanar atrevit del convent de monjas dominicas; y acabant per eixir a la carretera, ab dos rengles de senyorils chalets, estada fresquívola dels forasters a l'època de las grans calors caniculars.

Enllà de la carretera y separada de la mateixa com un tret de fusell, ovirarem las tapias blanquinosas d'un tancat de las quals sobreixian quatre molsuts xiprers. No podiam equivocarnos: era 'l cementeri. Ab temps sobre y mancats de feyna, allí 'ns dirigirem. Seria un entreteniment com qualsevol altre.

Plantats al peu del portal, dos grossissims desmays movian lleument l'espessa cabellera de groguenca fulla. Per la portella oberta travessarem la superba reixa de ferro forjat y ens trobarem

dins del *Campo Santo*. A nostra vista s' destacavan cinch carrerons diagonals, plens de ninxos arrestellats en set filas y un gran espay al punt d'intersecció destinat a fossar dels pobres. Entre carreró y carreró amplas feixas convertidas en herbassars oferian una que altra esquifida tomba artistica, pertanyent a las familias més acabaladas de la vila. Y al fons de tot, entre 'ls xiprers que havian cridat nostra atenció desde fora, un monument de pedra picada pretenia fer eterna la memoria d'una persona qual imatge 'l coronava.

Ens hi atansarem. No era cap joya arquitectónica. Damunt d'una curta graderia s'aixecava 'l pedestal quadrat, de prop de tres metres d'alsada. Al cim la figura de'n home, de grandaria natural, estava en actitud de caminar; el bras dret enlaire com si aclamés ó victorejés quelcom, y l'esquer avall, ab el puny clos y separat del cos. La posició era ben encertada: donava l'idea justa de l'home entusiasmat y coratjós, d'un revolucionari, d'un cap de moti.

¿A qui representava? En vá donarem la volta entorn del monument: ni als costats ni al darrera hi vejerem cap indicació que pogués aclarirnos aquell enigma. Sols al davant, a cinch pams sota 'ls peus de la estatua, una lápida de marbre gris ostentava aquesta inscripció:

VILABRUNA

A SU HIJO PREDILECTO
VÍCTIMA DEL DESPOTISMO

Y seguit hauriam en la més obscura ignorancia a no aclarirnos els fets un jayo ab vestit de vellut de cotó y gorra galonejada de vermell que arribá pausadament fins a nosaltres, donantse a conèixer com a porter del cementiri. Retubada la propina que li allargavam, a cambi d'omplirli la pipa de tabaco cantá com una calandria tot quant sabia.

—Aqueix es el Xicu. ¿De quin partit era? De cap. ¿Com se deya de nom de casa? May ho he sentit a dir. Aquí 'l coneixiam pe'l Xicu: Xicu vá y Xicu vé, y prou. Aviat está contada la seva historia.

«El seu pare era dels de la flamarada; no volia tenir tractes ab capellans; de modo que quan el Xicu nasqué no volgué passar-lo per l'Església. Prou n'hi van fer de reflexions y amenassas; ell totes. Fou la primera criatura batejada pel civil. Y creguin que de gent no va pas faltarnhi: fins una música y tot, pagada pel Centre republicà. No se n'ha vist cap d'altra com aquella de festa popular.

«Als tres anys morí son pare. El clero, que tenia dominada a sa mare, lográ que 'l batejés per l'Església. Y llavors, no 'n vulguin més de repicaments de campanas, lluminarias per l'altar, orgue, confits, y gresca entre 'ls de la crosta de baix. Pujá de ciutat un canonge pera batejarlo, y l'apadrinaren l'amo de la fàbrica de filats y la dona del arcalde. Y durá dos setmanas que no 's parlava més que del Xicu.

«Després el portaren a estudi al Centre Catòlich. Tenia ja sis anys fets, y un día va sortirne corrent, plorant y ab el cap badat. Uns deyan que si 'l mestre 'l malmeté ab el puntero, altres que si amassantlo fugia y caigué. Fos lo que fos, gran rebombori entre 'ls anticlericals, y tot seguit manifestació al canto. Y creguim, que si 'ls mossos de l'esquadra no arriban a temps, del Centre Catòlich no se 'n parlaria gall ni gallina, que darrera del Xicu, que un home 'l duya coll-y-bé, venia bona colla ab llenya y petroli a fer un estropici.

«Treballá a la fàbrica dels teixits y van despedirlo per qüestió d'un puntillo ab el majordom. Y vingué també ben just com per ell no n'hi ha una de grossa. Els demés operaris se declararen en vaga, y que si farém, que si dirém, l'amo y y el majordom n'escaparen ab vida per miracle, que 'ls treballadors n'estavan fins al cap-d'amunt y creyan arribada l'hora de las tornas. Y tot pel Xicu.

«Quan el quintaren, la desgracia 'l destiná a Ultramar. Debadas s'intentá una capta para lliurar-lo de la guerra. Desembarcar a l'Habana y caure malalt sigué una mateixa cosa; y gracias a que no 's mogué de l'Hospital salvá la vida sense exposar la pell a las balas. Dels tres fills de Vilabrúna que allà destinaren, ell fou l'únich que 'n torná, fentli, aixó sí, una arribada de general. Autoritats a l'estació, discursos, una arcada ab boixos y

banderolas, un *fartuorum* y la ecbla y algún balcó endomassat com al día de Corpus. En fi, en Xicu era l'home del día.

«Mes, ja passat aquell trasbals, degué llogarse de mosso de pagés pera guanyarse las caixaladas. Y quan ningú 's recordava del Xicu, s'escalfaren las cosas del poble ab motiu dels consums. Comen-sá la sarracina contra 'l caciquisme; els regidors tingueren d'amagarse, el secretari 'n resultá ab una costella rompuda, la casa del Batlle fou socarrada, y en mitj del batibull la guardia civil entrá en joch contra 'l paisanatje, més ben dit, contra 'l grupo d'obers de las fàbricas que eran els que excitavan a la rebelió. Els civils feren foch, no al bulto, que molts haurian sigut las desgracias: descarregaren els fusells per damunt de la gentada. El Xicu, que darrera de tots, enfilat en una cadira, assolia en aquell instant una gabiá penjada a la paret, tombá mort a terra, travessat de part a part. Y el poble que necessitava una bandera de guerra, una victima pera estigmatizar els cacichs, promovedors originaris del conflicte, feu al cadavre del Xicu l'enterrament més espléndit que jo recordo. Davant de la sanch ignocenta vessada en aquella hora malastruga, els que remenavan las cireras s'acquinaren tement la vindicta pública, recularen las sevas pretensions, y a fi d'amansir als caps calents, com a derivatiu de las pas-sions exaltadas, no trobaren camí més apropiat que fer desvaporar la protesta, convertintla en monument, fins passant per alt el despotismo de la lápida.

«Y velshiaquí qui era 'l Xicu, que Deu l'haja perdonat.»

Quan eixirem del cementeri, monamich y jo quedarem bon rato pensatius. El Xicu era un símbol. Ell en sí no era res: havia servit sempre de nucli hont cristallisar l'ànima del poble. Ell may havia fet res: era 'l poble que successivament el feya servir de *mingo*, un día dels catòlics, altre dels lliure-pensadors, aquí dels patriotas, allí dels socialistas, ara dels madurs, després dels lliberals. ¡Quants grans homes trobariam per aquest estil!

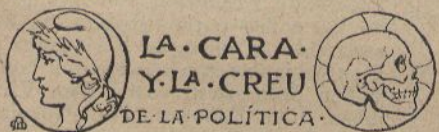
HUCH DE BAGES

EL CAMPANER AL AMO' TONI

—Deixis de fochs artificials, que á nosaltres no 'ns enlluernan.

(Dib. d'APA.)

S'ha fet lo de sempre: la cosa s'ha preparat bé: s'han utilitzat tots els elements que podien donar realitat a la pomposa representació. Hi ha anat tot l'element oficial.

Entre 'ls privilegiats que prosperan al amparo del present estat de coses, hi hem vist als seus dependents obligats a formar, baix l'amenassa de perdre'l pa, y hi hem vist també als viciosos que viuen de certes tolerancias.

Quina barreja!

Tot s'ha posat en joc pera que l'espectacle resultés vistós.

El públich hi ha assistit ab curiositat, sense entusiasme.

Y no podia ser d'altra manera. Ja que es ell qui tot ho paga, ¿per qué privarse de una funció pública, en apariència gratuita, y en realitat tan costosa?

En Maura continúa cultivant el sistema de *El Maestro de Escuela*, que quan un alumne, en els examens, no sabia respondre bé, feya tocar la música.

Que'l país se queixa de la mala administració, del mal govern... ¡Música! ¡música!

Que Catalunya's plany de las desconsideracions que se li tenen, de las lleys d'excepció á que se la té subjecta, de la suspensió de las garantías constitucionals en que se la fa viure... ¡Música! ¡música!...

Que Barcelona protesta indignada contra la ineptitud d'uns governants que no han sapigut descobrir ni tant sols un fil de la trama terrorista... ¡Música! ¡música!...

Que 'ls grans projectes de reforma de la ciutat vella topan, en la seva realització, ab la desenfrenada cobdicia del fisch, que exigeix uns drets ruinosos... ¡Música y sempre música!...

La més alta representació de l'Estat es portada pel govern responsable á Barcelona pera patentisar el seu valor, la seva impavides, pera inspirar confiança á l'extranger respecte á l'estat de la capital catalana; però se la rodeja d'una exagerada concentració de forsa pública. Tanta forsa de seguretat y vigilancia no ha servit pera descobrir als terroristas, y en cambi se l'utilisa pera assegurar el bon éxit de l'espectacle.

A la més alta representació de l'Estat se li fa presidir l'inauguració d'una obra barcelonina, á la qual l'Estat hi ha posat tota mena d'entrebanchs.

Podrá envanirse en Maura del bon éxit de las sevas combinacions aparatosas; podrá assegurar-se ab ellas una bona tongada de poder; però á l'idea que pugui haver tingut de crear á Barcelona un fort partit monárquich conservador, caldrá que hi renuncihi.

No germinan las llevors, ni arrelan las plantas, fent sonar la música y encent lluminarias. L'efecte dels espectacles afalagadors dels sentits no es may durable: tan prompte desvanescuts, tan prompte olvidats.

Y Catalunya vol, ab la resolució que infondeix la plenitud de conciencia, lo que 'ls governs oligárquichs no li poden donar: llibertat y democracia sense restriccions, y autonomia sense trabas.

El poble catalá es enemich mortal de totas las ficcions y convencionalismes.

Ja es hora de que'l Sr. Maura ho sapiga: al pa, pa; al vi, vi; y á la comedia, comedia.

P. K.

EL POBRE PERET

Fuig en Lerroux, y en Sol y Ortega s'erigeix en representant seu á Barcelona. No hi tenim res que dir. Un ó altre havia d'agafar la maneta del bombo de las bolas pera continuar la gran rifada.

Es alló que diuen: —¡Peléulo al pobre Peret!

Y el pobre Peret, més manso que un bè, va anar diumenge al corral de la Casa del Pueblo, á sentir com s'explicava 'l nou rabadá.

El qual, després de queixarse de que l'aplaudissin tant, comensá dient, que en Lerroux, que és un home molt enter, s'hauria deixat engarjolar, però que ell va aconsellarli que s'escapés, de manera —digué— que la responsabilitat de la seva fugida, la reclamo tota entera pera mi. (En Peret aplaudeix rabiosament.)

Segon punt. Quan el rey vingui á Barcelona, heu de fer bondat de la bona. El que 's desmandi será expulsat del partit. Jo dich tot lo contrari de lo que predica en Lerroux. ¿Vos agrada aixís? (Aplausos delirants.)

Peró que vagi alerta en Maura á fer-nos novas provocacions. La del dimars li passem; però ab nosaltres que no hi jugui gayre, perquè som uns revolucionaris molt tremendos, que farem la revolució aixís que tinguem medis pera realisar-la. (Ovació frenética.)

El pobre Peret ho aplaudeix tot. Ni té ideas ni conviccions: no te més que antipatías y odís: els odís y las antipatías que li han infiltrat els seus explotadors.

El pobre Peret es la inconsciencia en marca.

Y si ara li diuen que 'l nou rabadá, representant d'en Lerroux á Barcelona, aná á posarse d'acort ab las autoritats, decidint ab ellas lo que havia de declarar á

la Casa del Pueblo, el pobre Peret será capás de dir:

—¡Molt ben fet! ¿No som á la Quaresma? Donchs ¿ab qui millor pot anarse á confessar que ab el Capità General y el Gobernador de la provincia?

En Sol y Ortega no pot desmentirse, ni ara que és Vicari d'en Lerroux. Ell ha sigut sempre l'home de las conxorras, de las componendas, de las putinerías y dels encasillaments.

¡Ay, pobre Peret, si no t'espavilas!

Encar' que en Maura hagués donat reals al viatge regi ab un indult pera 'ls delictes polítichs ó d'opinió, no; or aixó hauria sigut digne de que se li agrahís.

Millor que indultar—que á la fi resulta un acte capritxós—fora mil voltas derogar totas las lleys y disposicions que fan de la premsa un exercici perillós, y més arriscat á caure que un trespol untat de sabó moll.

Perqué es deplorable que un petit des-cuit de ploma, ó una inadvertencia qual-sevol, molts cops portin aparelladas penalitats més dures que 'ls crims més monstruosos y repugnants.

Certs indults portan á la memoria 'l cuento vell de aquell barber cirurgiá que tenia botiga ab dugas portas donant á distints carrers.

A favor de las tenebras de la nit, sortia per una d'ellas y feria al transeunt desprevingut. Tornava á ficarse á dintre, y á la poca estona sortia per l'altra porta y, recullintlo, se 'l enduya á casa seva y li prestava auxili.

Y després li presentava 'l compte.

Aixís procedeixen els governs oligárquichs ab els periodistas.

De primer els fereixen y després els indultan, prenent cobrarse 'l compte ab popularitat.

L'inauguració de las obras de reforma de la ciutat vella, aquesta vegada va de veras.

No succehirá com á l'any 88, que fou un número més de las festas dedicadas á la reina regent. Se tirá una casa á terra, y la cosa quedá empanatnegada per espay de 20 anys.

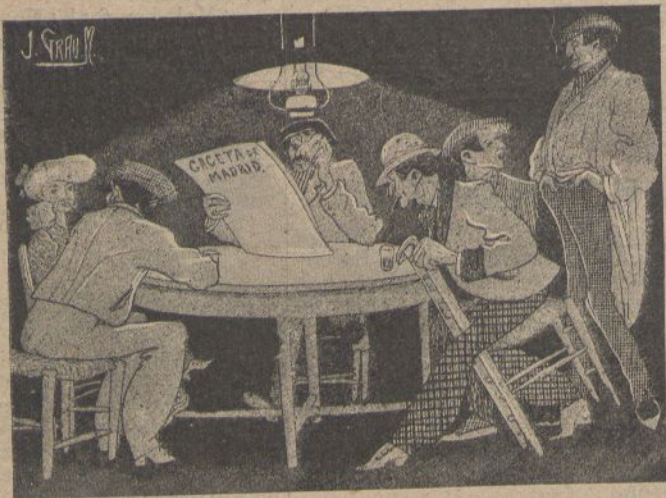
L'AUTOR Y L'ESPECTADOR

—¿Cóm es que no has aplaudit?
—Deslliguim y li contestaré.

(Dib. de JUNCEDA.)

UN CATAU

—Diu que totes las casas hauran de t'nir porteria.
—Malo!
—Y que tots els porters provindran de la policia.
—¡Uva!

(Dib. de GRAU.)

CASSAT AL VOL

—No 'l puch veure!
—Calla que si 't senten...
—Si 'm senten diré que no 'l puch veure porque soch molt curt de vista.

(Dib. d'APA.)

Ha sigut menester que 'ls Ajuntaments republicans-regionalistas desembrassessin el camí.

Y ab tot, en l'acte de l'inauguració, a l'element oficial que res ha fetse li donà'l primer lloch. Y els regidors republicans que tanta part prengueren en la gloriosa empresa, se vejeren, per motius molt atendibles, privats d'assistirhi.

D'una festa popular se'n volgué fer una solemnitat cortesana.

Y per aixó may se podrà dir ab tanta rahó que 'ls regidors republicans brillaren per la seva ausència.

Perqué interpretar els sentiments de l'immensa majoria del poble barceloní és sempre fer un paper brillant.

No volém saber si hi ha algun regionalista de la dreta solidaria disposat a secundar a n'en Maura en el seu propòsit de crear un partit conservador català.

Qui tal intenti donarà un mal pas perqué, encara que la Solidaritat Catalana es un camp obert a totes las ideas, els que hi penetren no poden alentar segons fins, propicis a sostenir a qualsevol dels partits oligàrquics, ab els quals Catalunya, y ab sobrats motius, no hi vol res.

Mentres no 's compleixi totalment el programa del Tivoli, que 'ns lliga a tots en compromís d'honor, no 's pot pensar en desfer el bloc, que 'l poble català, ara més que may, està empenyat en que 's mantingui unit.

Y nosaltres creurem sempre que lo que a n'en Maura li convingui, de cap manera pot convenir a Catalunya.

Diumenge, els de la Kábila, no havent pogut realisar el meeting que tenian anunciat en el Teatro del Bosch, anaren a pertorbar el que las Joventuts republicanas celebraren en el Teatre Líric (Delicias) en defensa del sufragi universal amenassat.

Els sempre els mateixos: atacant tots els drets, en no a de la llibertat, y fent el joeh de las oligarquias monàrquicas, en nom de la revolució.

Pràcticament y en tots els cassos no semblan tenir més que un empenyo: impossibilitar la republicanisació de Catalunya.

De segur qu'ells no saben lo que 's fan; però, en cambi, els que 'ls mouen y els fan bellugar ho saben massa.

PER AGRAHIMENT

Senyor La Cierva: salut.
¡Vosté és un cap de primera!
y jo, l'émul de Sant Pere que a la seva porta acut, l'elogi no sé com fer del seu decret porteril, perqué, vaja, es tant baril que sembla... fet d'un porter.

Es un decret colossal com no s'ha vist en la vida, y l'autor... ¡sembla mentida que dugui un nom... d'animal!
Cierva?... ¡Cá! Si acás lleó: el lleó que d'una urpada deixa la Constitució

completament maltractada; que escapsa la llibertat, que viola el domicili y que del porter més quili en fa un ser casi sagrat.

Ens fa del Govern l'espia y cregui que cumplirem: ¡si ara, per gust, ja no fem més que espiar tot el sant día!

No será, donchs, sacrifici ni haurá de costarnos gaire, que 'l porter ja és, per l'ofici, tafanerot y xerraire.

Descansi en nosaltres: cregui que sabrá, minut per hora, tot lo de casa y de fora, lo que 's menja, lo que 's begui, lo que 's fassi, lo que 's digui... en fi, lo que havem de fe perque vosté quedi bé y més descansat estigui.

Y des d'ara, ansiosament esperém tots els d'l gremi que 'l Govern li dongui 'l premi que mereix el seu talent. ¡Justicia será, y forta, la més gran que podrà haverhi, si en Maura, del ministeri, corrent, no 'l posa a la porta; però, creyent que ho farà (vosté hi va que ni ab corriolas), quan en la porta estará cóntim com a parroquiá pels talons y mitjas solas.

PIPELET.

Memorialista: PACO NYAP.

La Gaceta Xina afirmá que en Cambó havia influhit en la condemna d'en Lerroux, sostenint que aixís ho havia dit en Carner.

En Carner ho ha desmentit resoltament.

Y, ab tot, la Gaceta Xina no s'ha volgut donar per rectificada.

Decididament las rodas de moli 's fan passar ab facilitat, però costa molt de vomitarlas.

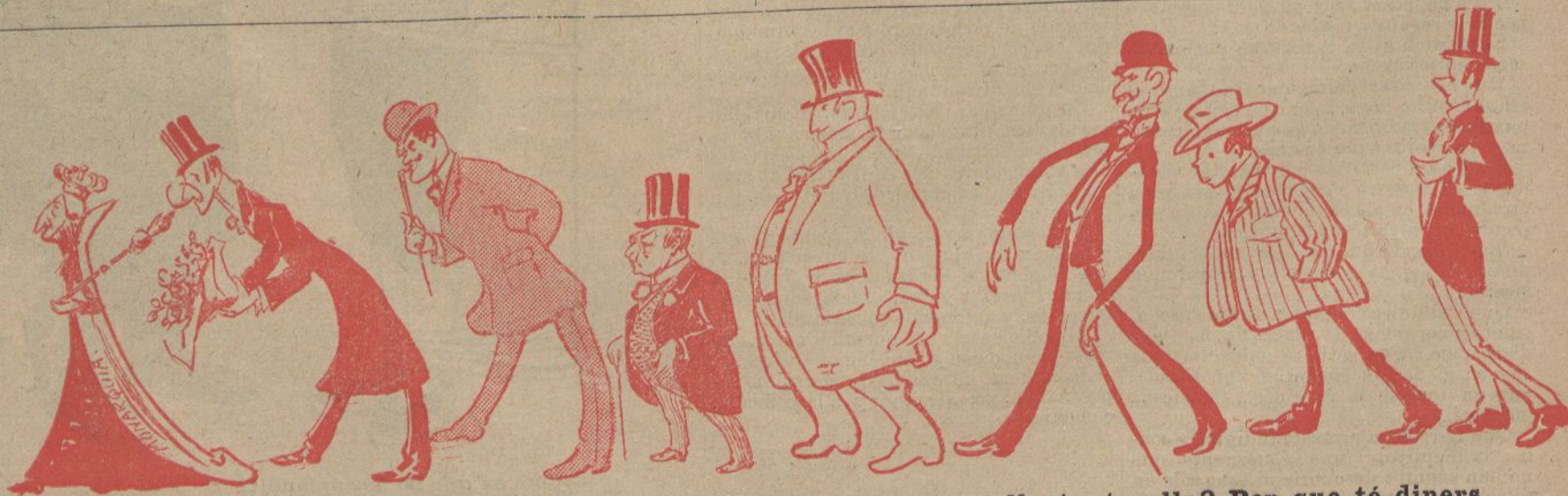
TOCH DE MORTS

FREDERICH FUENTES

A l'igual que la major part dels comedians de la primera época del Teatre Catalá, en Frederich Fuentes procedia de las capas populars. Era un modest repartidor d'entregas. Però tenia talent y entusiasme, tenia sobre tot facultats, y ben prompte al costat d'en Villahermosa, d'en Fontova, d'en Garcia Parreño, de l'Isle Soler, se distingí d'una manera notable com un excelent galan jove cómic.

Y galan jove siguié tota la vida. Quasi no hi ha obra del teatre d'en Pitarra en que en Fuentes no hi tingués una part principal. Las sevas creacions suman alguns centenars. Entre ellas mereix una menció molt especial el Coixet de Cura de Moro, una obra que en Frederich Soler doná a l'escena ab desconfiansa, ab por, y que ab tot siguié un dels éxits més grans de la seva carrera.

En Fuentes era un dels nens mimats

—Saben per qué la Joventut Monàrquica está tan enamorada d'una vella tant vella? Per que té diners.

(Dib. de NANCH.)

ELS QUE S'EN VAN - FREDERICH FUENTES - RETRATS Y CREACIONS

Fuentes en 1885.

Benet, en «Lo Collaret de Perlas».

El Colzet, en «Cura de Moro».

Sisó, en «El Timbal del Bruch».

El darrer retrat.

FOT D'ARENAS.

FOTS. D'ESPLUGAS

del públich de Romea; y quan comensavan á declinar sas facultats, per efecte dels anys, condemnat á fer sempre de galan jove cómich, puig sa figura y la seva veu no's prestavan á un cambi de caràcter, gosava encara de las francas simpatias d'aquell públich. La seva sola aparició en l'escena alegrava als espectadors. Y ell s'esforçava en complaurels, apelant á tota mena de recursos, á la veu de falset, á las bufonadas sempre de bon gènere, y á la *morcilla* en forma de redolins. Era un redolinaire inagotable. Quan ell y en Capdevila s'hi posavan, las rialladas del públich feyan trontollar la sala.

Nosaltres, recordant els bons temps del simpàtic actor, llavors el compadeixiam, perquè cap artista es tan de plànyer com el comediant vell, obligat á fer art ab la seva persona, á despit de l'acció destructora, aniquiladora, del temps, assecador y arrebbassador de las fullas més pomposas de l'arbre de la vida.

R.

EN FUENTES

Cap biografia. Dugas anécdotas: quan s'estrená á Romea la comedia *Camándulas*, refundició de *Los papers de l'auca*, l'autor posá l'obra baix la tutela del popular actor, confiantli la direcció de la mateixa.

Resposta d'ell:— Jo faré 'l *Juanitu* (son paper) de *tota confiança*; empró de *D. Juan* á las taulas que 'n fassi 'l qui li toqui, ja que debuta.

(El Director d'escena sigui en Bonaplata, característich; en qual primera obra cómica féu sa aparició á Romea 'l creador del *Said*.)

Dedució: que la séria modestia d'en Fuentes feya parella ab son talent cómich.

S'estrená, temps á venir, la joguina *Sota terrat*.

L'autor:— Escolti, senyor Federico. Fàssil com li sembli, 'l seu paper. Vosté ho sabrá millor que jo...

L'actor.—Vaig de *cucurulla*; però ja 'm penso com el vol.

Y l'èxit de l'obreta fou degut á l'anar ell de *cucurulla*.

(Conseqüència: que la vis cómica d'en Fuentes salvava moltes produccions).

The admirat tant, Frederich, que, plorante, encare rich.

JOSEPH BARBANY (Pepet del Carril)

L'espectacle qu'en Maura posá en escena á Barcelona, li sorti aparatós y d'una gran visualitat; però fret, sense emoció, ni gota d'entusiasme.

Encara qu'entrava pels ulls, no arribava al cor.

El Sr. Maura pot donar las gracias á

tots quants posats á las sevas ordres el secundaren. Feren tot lo que podían en materia d'omplir els carrers de forsa pública, congregant automòvils á la plasa de Catalunya y aplegar un escamot de victorejadors, que á una senyal del seu director, picavan de mans y llansavan viscas. Però aquestas demostracions tan ben ensajadas contrastavan encara més ab la freda curiositat del concurs, que tampoch era molt nutrit.

El programa de las festas se desenrotlla sense cap incident digne de senyalar-se.

En alguns balcons dels carrers del trànzit se veyan domassos. Però en con-

junt no sumavan ni el dos per cent dels que s'ostentaren quan la festa de l'Homenatge.

Las il·luminacions sigueren també molt escassas.

Y ara, si en Maura está content del resultat, ens n'alegrem moltíssim. Nosaltres també n'estem.

Perqué Barcelona ha demostrat una vegada més la seva cortesia, la seva serenitat y la fermesa inalterable de las sevas conviccions.

ELS QUE TRIOMFAN

Eduard Marquina, autor de «Las Hijas del Cid».

(Dib. de MIRÓ.)

Pera donar cabuda á ilustracions de més viva actualitat, aplassém pera 'l nostre número vinent la publicació de la graciosa humorada del nostre mestre ninotaire, La Naturalesa Caricaturista.

TORRE DE CLARAMUNT, 10 de Mars.

En aquest poble seguim, desgraciadament, quietes y ensopits y víctimas, com sempre, del caciquisme, que s'ha ensenyorit de la comarca ja de temps llunyá.

No tenim més remey que anarnos mossegant la llengua tot esperant l'hora de desbotar de debó.

Llavors potser s'acabarà tot aixó d'estar, com estem, sense sereno y ab la pobra mestra en un local insalubre y sense cap condició higiènica, y tantas y tantas altrás cosas, motiu de protestas generals y continuadas.

Ab palla y temps maduran las nespras. Ara per ara ja tenim un Centre Autonomista Republicà en el que van aplegantshi, cada vegada més, diversos y valiosos elements. El dia que aquest Centre per la seva importància pesi ab la forsa necessaria en las qüestions de la localitat, d'altra manera aniran las cosas.

Per aixó no 'ns cansem may, els bons republicans y autonomistas d'aquest recó de Catalunya, d'aconsellar á tothom, que vagi á enrobustir las filas de dit Centre, donchs d'allí n'ha de sortir, quan sigui l'hora, el crit decisiu de «República y mori el caciquisme!»

SANTA BÀRBARA (TARRAGONA), 11 de Mars
Cridem l'atenció de las autoritats á qu'correspongui, sobre 'l fet de que el pont de

«HAY QUE DISTINGUIR!»

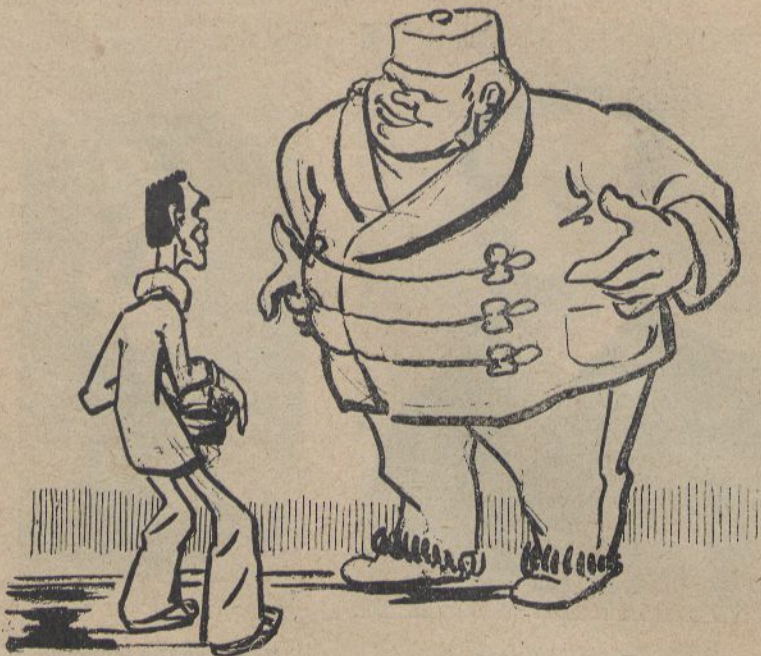

—Cóm la deu habillar aquest home, que pugui pagar aquestes donas!

—Nó, qui las paga soch jo y éll... éll las utilisa.

(Dib. de TOCH.)

DEMANDA DE PORTERÍA

—Vo-té que té tantas casas, que no li vindria á la mida per cap escaleta, jo?

(Dib. de NANCH.)

la línia del Nort anomenat de la Galera, entre Godall y Masdenverge, aménassa un gran perill, essent general per tots aquestos pobles la convicció de que l dia menys pensat haurem de deplorar una desgracia tremenda.

TORRELLÓ, 8 de Mars.

Hi ha un gran rebombori ab motiu del trust de torneria d'aquesta vila format per tres ó quatre dels més rics y dels que, de passada, treballan més malament, secundats, gracias á incalificables amenassas, per la fabrica de electricitat, que no facilita forsa motriu á qui la demana sense l beneplacit del trust de torneria, en perjudici dels torneris anti-trussistas, que haurian posat un petit motor pel seu compte pera seguir treballant.

Els del trust s'han valgut de tots els medis pera espantar á n'els torneris que s'han resistit á aliar-se ab els seus explotadors. Com es molt natural, aquestas competencias son molt perjudicials pera la població obrera; y si no s'arregla aviat el conflicte, molts torneris, del trust y de fora del trust, haurán de fugir del poble.

DESDE MADRID

Els diaris d'aquesta vila—que ja no sé si dirne cort d'Espanya—están empenyats en que l viatge del rey á Barcelona és un atreviment molt exposat d'en Maura... Els diaris de Madrid no saben may res. Per ells Barcelona és á las Batuecas ó més lluny. Hi ha diari que creu que, ab el viatge del quefe de l'Estat, en Maura pescará monárquichs; hi ha diari que creu que á cada casa de Barcelona s'hi amaga un magatzem d'explosius. Són sempre 'ls mateixos els diaris de Madrid.

Peró fan la seva; y la seva és fixar l'atenció de tothom en el terrorisme barceloní; fer entendre á la gent que á Barcelona s'hi ha d'anar disposat á ben morir. Redactor de diari hi ha que té per una gran heroicitat anar á Barcelona y s'ha despedit de tota la familia com si no hagués de tornar més á Madrid.

Mentres per la majoria dels diaris barcelonins veig que ningú dona á l'anada de don Alfons més importancia que la que té, aquí á Madrid no s'parla de res més ni s'comenta res més.

El viatge de don Alfons ha tret importancia á la discussió del projecte d'Administració local, que recomensa aquesta senmana ab l'obstrucció de la minoria republicana y ferma discussió per part dels diputats solidaris republicans y nacionalistas.

Y és de doldre que aixís sigui.

El projecte de lley d'Administració local té una importancia inmensa pera tot Espanya, y especialment pera Catalunya: espurgat del vot corporatiu ó reduït aquest á una expressió mínima, á manera d'ensaig, tret lo que fa referen-

cia á l'elecció de segon grau pels diputats provincials, hi ha en el projecte més ó menys disfressat el germen del programa del Tivoli: autònoms els municipis, reconstituïdas las regions per les mancomunitats, aquets organismes esdevindrán forsosament republicans, perquè Catalunya és republicana: si ara s'ensorrava aquest projecte, quants anys trigariam á poder acariciarne un altre, coneguts com són els propòsits d'en Moret?

Cal que l país s'hi fixi en aixó: en Salmeron en el seu telegrama als organitzadors de la campanya contra l vot corporatiu en mal hora posat á plet per en Maura; en Pi y Arsuaga en el seu magnífich discurs del mes passat al Congrés, y en Junoy en las declaracions darrereras, han senyalat el camí al bons patriotas republicans: ja salvar el sufragi en primer terme! ja reconstituïr Catalunya després, que, mentres imperi la voluntat del poble, farem progrés, farem república!

Altrement els ministres ó no fan res ó fan malas obras.

Dels projectes que tenen presentats al Parlament y dels que han aprovat en Consell no n'hi ha un que no porti càrrega de desgracias. Tots tenen bona intenció; però, fillets meus, no sé lo que passa ab las lleys, que encara no neixen ja s'esguerran.

NOY.

10 de Mars.

TEATRES

ROMEA.—S'hi ha estrenat una traicció anomenada *Pasqual Moltó*, que no es res més que un barbre afusellament de la comedia castellana, traduïda de l'alemany, *Pasqual Cordero*.

S'ha estrenat també en aquest teatre una humorada parlada y pintada, original de en Parellada, rotulada *Cinematograf, Parellada-graff, L'istoria d'en Cristófol Culom*; títol que és més llarch que la obra. En Capdevila la recita á istil de romanso, y ho fa tan bé que l públich s'hi adorm. Recomanem á n'en Parellada, que no dongui cap més obra al Remea per aquest istil, perquè algun mano se n'aprofitaria, y fora cosa fàcil que á la temporada vinenta, en lloch de Teatre Catalá, tinguessim Cinematograf Catalá, ab barraca, orga y mico á la entrada, y un negrit fent pallassadas á la porta.

En Franquesa, que es un bon xicot, ja s'cuidará de corretgir aquestas cosas. ¿Oy?

ELDORADO.—Bratti celebrá l seu benefici ab una obra molt graciosa, y hehent cervesa, y fent caricias y petonets á una de-

pendenta de café molt morena y molt guapa.

L'obra s'anomena *L'Onorevole Campodarsego*, y s tracta de las alegrias que experimenta un vell vert sotmés per la seva desgracia als tractes d'una dona y d'una filla, que no més somian ab la felicitat del Sant Pare. El marit de la filla y en Bratti, que es el marit de la dona, cansats de privacions y dejunis, s'escapan á Roma, y á Roma fan discursos á las noyas macas, y ab ellas visitan las ruinas y las catacombas. El llegidor ja s'fará càrrech de lo que passa entre la familia en aquesta comedia: tot se descobreix, però ve l perdó... y tothom á la gloria.

Aquesta comedia es picanta y ben construïda. Hi ha alguna escena grollerota; però com que n'hi ha moltes de bonicas, el públich surt satisfet del teatre.

En Bratti y la Dora ho feren molt bé, lo mateix que las senyoras Marusigg y Borisi.

Dissapte aquesta companyia representá *Il ladro*, comedia d'en Bernstein, ja coneguda pel nostre públich. Interpretá Dora l paper de «Luisa», y ho feu magistralment, donant á la figura un relleu admirable. Giovanni Pezzinga y Gustavo Molesini, actors nous, no s'portaren del tot malament. Pezzinga té l gran defecte de mirarse al públich, com si sentís la curiositat de saber quin efecte han fet las sevas paraulas á l'auditori; Molesini es molt discret. Parlaré d'aquets actors ab detalls quan els hi haja passat la febre del debut.

N. N. N.

TRIOMF D'EN MARQUINA

En Marquina ha triomfat en la Vila y Cort d'Espanya, ab el seu drama *Las hijas del Cid*.

A un poeta fill de Catalunya li estava reservada la gloria d'iniciar la restauració del decaïgut Teatre Castellá, desenrotllant un assumpte llegendari que entranya la trágica pintura de l'heroisme de Castilla, tan admirable com infecund, y presentantlo ab tot l'esplendor d'una potencia imaginativa de primer ordre, y ab todas las galas de una poesia viril y castissa.

En Marquina, en els seus versos, ha fet maravallas. Trossos hi ha en el seu drama que poden posarse al costat de las creacions del romancer més justament celebradas, y escenas enteras escrites en endecassilab genuïnament castellá, y que 'ls poetas de aquella terra, encaterinats ab la métrica italiana, tenian olvidat feya sigles.

Las hijas del Cid marcan una orientació nova, basada en la bona tradició literaria castellana. Y es un fill de Catalunya qui ha pres l'espléndida iniciativa.

Aixó sí, Sr. Maura, que es un viatge regi de Catalunya á Madrid.

UN BON PENSAMENT

Ja era hora de que s plantejés la reforma de l'ensenyansa en una forma moderna. Lo que no fa l'Estat, cal que ho efectuihi l'Ajuntament.

Sembla que ab el pressupost de cultura será possible crear á Barcelona, entre altrás institucions, quatre grups d'*Estudis Populares* instalats en edificis construïts expressament, de conformitat á las exigencias higiénicas y pedagógicas.

Cada un dels grupos constará d'una Escola Maternal del tipo Froebeliá, d'una escola primaria graduada de sis graus correlatius, y d'una Universitat popular, ab una Biblioteca circulante, sala de conferencias, classes pera adults, dutxas, etc., etc.

Tots els mestres, que abans d'eixe creació haurán d'anar á l'extranger per espay de més de un any á ampliar els seus estudis, serán remunerats ab 4,000 pessetes; però no se 'ls permetrá rebre cantitat, per insignificant que sigui, de las familias dels alumnes.

L'ensenyansa será catalana, estudiantse ademés, perfectament, la llengua castellana.

En materia religiosa será completament neutral, no fentse esment d'affirmacions dogmáticas, encara que s donará un cop per senmana una classe voluntaria, per part del alumne, de catecisme.

Aquest projecte permetrá que rebín bona ensenyansa 1,600 noys, ademés dels alumnes adultes.

Y ab tot sembla que no falta qui s proposa combatre'l: els uns en nom de la religió, que no apareix atacada en lo més mínim y 'ls altres en nom de l'hisenda municipal, que consideran arruinada si comensa á gastar diners en montar l'ensenyansa a la moderna.

Nosaltres estém disposats á defensarlo á peu y á caball, que no en vá havem poomés dedicarnos á la *helocicació* de Catalunya.

BELLAS ARTS

A can Parés hi han exposat, aquesta senmana, dos joves alixerits que prometen quelcom de bó. Són en Pascual y en Cabanyes.

El primer, sense arribar encara á dominar el mecanisme, sent bé l color, y en alguns dels quadrets exposats concreta bé la forma. Mereixen menció especial una *impressió de nit de lluna*, molt justa y afinada, y l'estudi d'un marge, hermosament detallat.

En Cabanyes hi té quatre quadros de paisatge de bonica composició. És més discret, més profund que son company, y potser en conjunt més sincer. Tots quatre estudis són ben charmants.

FRA JUNCOSA.

LLIBRES

PROSA MUERTA.—Herbario de artículos políticos.—Propaganda republicana.—Solidaridad, por *Carlos Malagarriga*.—Aquest llibre, imprés á Buenos Aires, forjat tot ell en la flama de l'amor á la República y á la regeneració d'Espanya, demostra que en aquelles llunyas terras hi ha molts cors que esbategan al unisson ab els nostres, en teniments que alentan las mateixas ideas que nosaltres, y voluntats fermes, disposats á realisarlas. La ploma acerada y flexible de n Malagarriga tradueix sempre ab fidelitat, sinceritat, calor de vida y valentia, els pensaments, els afectes y las aspiracions dels nostres germans de l'Argentina.

LOS GRANDES PROBLEMAS SOCIALES EN ESPAÑA, por *Juan Perelló y Ortega*.—S'ocupa de distints assumptes sociològichs y econòmichs: pensions de vellesa als obrers, ensenyansa obligatoria gratuita, supressió dels consums, extinció de la mendicitat, etc., etcétera. Preu, duas pessetas.

ENTRE TOCH Y TOCH

SAL DE CARDONA

El sastre á un seu client:
—Dech ferli present que aquest any els *pardesús* se portan molt ajustats.
Resposta del parroquí:
—Millor que millor, sobretot si las facturas segueixen la moda dels *pardesús*.

En Patotxo llegeix en un periódich la següent notícia:
«Un sort-mut ha donat una ganivetada á la seva dona, que era també sorda-muda.»
Y la comenta aixís:
—Trobo que no te res d'extrany que, sent un matrimoni de tals condicions, no logressin entendres may.

A un ricatxo li diu un seu conegut:
—Ja ho sé que t'has aficionat molt a l'automóvil.
—Y tant, que avuy no concebeixo altre medi de locomoció.
—Y donchs, dels caballs, ¿qué te n'has fet?
—Els conservo perquè 'ls hi tinch carinyo; però no 'ls uso. A l'estable s'están tot el sant dia creuats de brassos.

Sospir d'un poeta:
—¡Ah! Que viuria gras, si tingués tots els comestibles que s'han arribat á embolicar ab las mevas poesías!...

ESPIGOLAIRE.

CRÓNICA RIMADA

El rey, que 's fon per cassar,
y qu'és dels bons tiradors,
ens ha enviat pels cassadors,
un ciervo que ell va matar.

Es un bonich donatiu.
De pel fi, nou anys complets,
bona estampa, els ulls oberts,
ben dissecat. Sembla viu.

Ab aixó de las edats
dels ciervos, ningú s'hi enganya;
cada any els surt una banya,
sigan solters ó casats

La premsa, que tot ho abulta,
diu que 'l regalo es valió:
per mi ho fora enviantne dos;
desparellat no 'm resulta.
Si 'l rey vol que sigui agraht,
l'abaix firmat li aconsella
que 'ns envihi la parella,
la cierva que té á Madrit.
Així valdria un tresor.
Y si l'idea 'ls agrada,
que la envihi dissecada
per adorná un sostre mort.

EDUARD AULÉS.

Un servidor de vostés se va llevar tart el dimars passat. Y volguent veure quelcom, encara que no fos més que l'última part de la festa, vaig preguntar á un municipal que anava ab guants y s'estava de fumar:

—¿Cap aont és la comitiva?

—No se lo sabria pas decir, pero no se pot errar: vachi mirant el rastro de terra y ensumant, y... ya los atraparé.
Efectivament á terra era groch, molt groch...

El dematí no era pas precisament embalsamat...

Se veu que havian passat moltes caballerías.

Dimars, els que anavan á mirarse l'aspecte de la ciutat després de feta la gracia, pogueren veure com, al retirar domassos y cobrellits de molts balcones, apareixian, lligats á las baranas, aquells papers de diari que volen dir que 'l pis está per llogar.

Ja que aixó fou una comedia, diguem com á las comedias:

—¡Ahora lo comprendo todo!

Deya un del poble: —Tant bona la pell no creya tenir.
—¿La vostra pell? —Tal com sona.
—No us entench! ¿Qué voleu dir?
—Vull dir que ¡vatuanel!
Tants trajes brillants com veig en aquest brillant corteig són fets... de la nostra pell.

En Bonafoux descriu l'estancia de'n Lerroux á París consignat que está gras y roig; que al *Grand Hotel*, hont para, li han tingut de reforçar el llit; que 'ls empleats de l'ascensor de l'estació del *Quai d'Orsay* han dit que després del rey Carlos de Portugal no havian may issat

á un altre viatjer de tant pes; y que, respondent á todas las invitacions que se li fan, menja més que un panelló y beu més que una bota.

Satisfets poden estar los *caballeros del trabajo* ungits per en Lerroux. Aixís és com s'*arrodonceixen* las verdaderas revolucions.

Una máxima política, d'oportunitat.

Qui vincli massa l'espina, s'exposa á tocar ab las mans á terra y á tenir que caminar á quatre grapas.

Cassat al vol davant de la casa d'un magnat trasatlántich:

—Tots aquésts llums posan en clar una cosa, y es que deu anys després d'haver perdut las colonias, encara paguem subvenció pera portarhi 'l correu oficial.
Jo també 'n seria de monárquich si 'm regalesin anualment una ganga de 8 milions de pessetas.

Els jugadors, tauls y altra gent de mal viure, aquest días anavan molt campants, com en altres temps succeia sempre en vigília d'eleccions.

¿Qué havia passat?

Un d'ells ho explicava aixís:—Avuy á la timba he apuntat á un rey y he fet bonas.

Un amic de las midas expeditivas, al contemplar els canons dels acorassats austriachs, digué:

—Ab aquestas xeringas si que en un tancar y obrir d'ulls podrian obrirse las tres grans vias de la reforma.

Els marinos austriachs portan barret de jipi-japa.

Un tranzeunt digué al véurels passar:

—Aquestes manos deuen haverse equivocat d'estació.

—No, cá,—li replicá un company.—És que s'ho prenen tot á la fresca.

LA QUA

Aixó de traginar qua no és atribut especial del xino, ni de la grua, ni del ser irracional; que, ademés de gossos, gats, ruchs, pavos, ratas y monas, en gastan certas personas y entre ellas las Magestats.

Tot rey ¡pobret! té la pena d'haver de dur al darrera una compacta renglera de tipos de tota mena, que ab fidelitat canina el segueixen per hont va, y caminan si camina, y s'aturan si ell ho fa.

Donchs tota aquella currúa de dignitats estiraas seriosas y uniformadas no son res més que una qua.

¡Oh miseria! Un no reposa: gasta or, astucia, treball, ó valor... y al cap-devall per ser... tan poqueta cosa!

Y tot un Maurá, (no és broma, no senyors, la veritat n'ha) si volen ser una ploma... però és ploma de la qua.

PAU NYAP.

A n'en Marquina se li dirá y ab rahó:
—El padre de las hijas del Cid.

Peró ja tindrà sort de que 'l Cid es mort.

Perque si ell —tan puntillós en qüestions d'honra— sentís á dir que'en Marquina era pare de las sevas fillas, del primer cop d'espasa 'l llescava de dalt á baix.

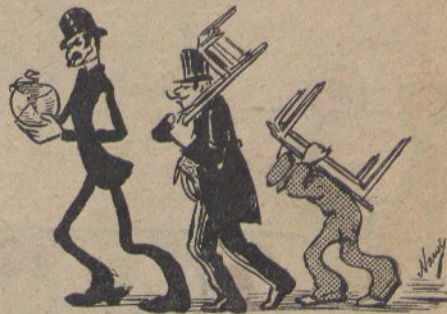
Al Sr. Maura, que tan orgullós se mostra del bon éxit de la seva obra d'espectacle, el poble barceloní, li diu, sense ferhi embuts:

—Esperi una mica, Mestre Toni. Esperi una mica, qu'en las més próximas eleccions ens tornarem á veure.

Las autoritats varen prohibir que 's tiressin flors al pas de la comitiva regia. Molt ben disposat.

Bonicas son las flors; pero tenen espinas.

LA CASA PER LA FINESTRA

Els socis del «Centro Liberal Monárquico» portant á restaurar tot el seu mobiliari.

(Dib. de NANCH.)

¡Oh vanitat y bestiesa humana!
¡quin modo de llepar, aquesta senmana!

Com que ni ab aixó de las porterías será fácil que 's evitin las bombas, perquè un descuit el te qualsevol porter, un amic del gubernamentalisme radical proposava lo següent:

Que á cada cap de carrer s'hi posin guardias y que no 's deixi passar á ningú sense escorcollarlo.

Y encara sería més segur que 's privés la circulació, obligant á tothom á quedar-se á casa seva.

¿Qué me 'n diu de aquest plan l'autoritaria Cierva, que tan á pler pastura pels herbatjes de la arbitrariedad?

L'ex-ministre italiá Nási ha sigut condemnat pels tribunals del seu país á causa d'abusos comesos en el maneig de fondos públichs.

«Un ministro in priggione».

Velshi aquí 'l títol de una obra italiana que no té traducció possible en espanyol.

La Monarquía al Sol... post
convida á entrar en sa colla:
se veu que 'ls del pressupost
voldrian gallina á l'olla.

S'atribueix la següent frase al senador per... Romanones.

—Sols una cosa desitjo: que 'm nombrin porter.

—¿Porter d'ahont?

—D'un punt que 'm correspon de dret: de la *Puerta del Sol*.

FRONTÓ NACIONAL

CONGRÉS, á Espanya, vol dir Frontó; y la pilota n'es la Opinió.

Avuy hi jugan els Centralistas y els Solidaris regionalistas.

Aquestos últims han ben guanyat cada partida que s'ha jugat.

¡Si res hi poden zurdos contraris ab aquets nostres grans pelotaris!

¡Si cap jugada ni un sol d'ells erra, tant ab la dreta com ab l'esquerra!...

Ni dantlos tantos poden guanyar els Centralistas ab son jugar.

encar' que vulguin fer la patota.

¡Ne saben massa—parlant més clar— els Solidaris, tots, de tornar bé la pilota!

PEPET DEL CARRIL.

No tindrà res d'extrany que 'ls porters, amparats ab el real decret de La Cierva, posin uns *fueros* que no se 'ls pugui soportar.

Quan un llogater els repti, serán capassos de dir:

—¡Vaji ab cuidado, que jo, aquí hont me veu, soch autoritat! ¡Mirí que si 'm falta al respecte 'l porto pres al quartelillo!

Pero en cambi 'ls llogaters alguna vegada 's podran consolar contemplant á l'autoritat prosternada, de quatre grapas y fregant l'escala.

Ey, si l'autoritat compleix ab el seu deber, que no sempre las autoritats hi compleixen.

Pero sempre quedará expedit el recurs de dimitirlos á secas, y «sin el haber que por clasificación les corresponda».

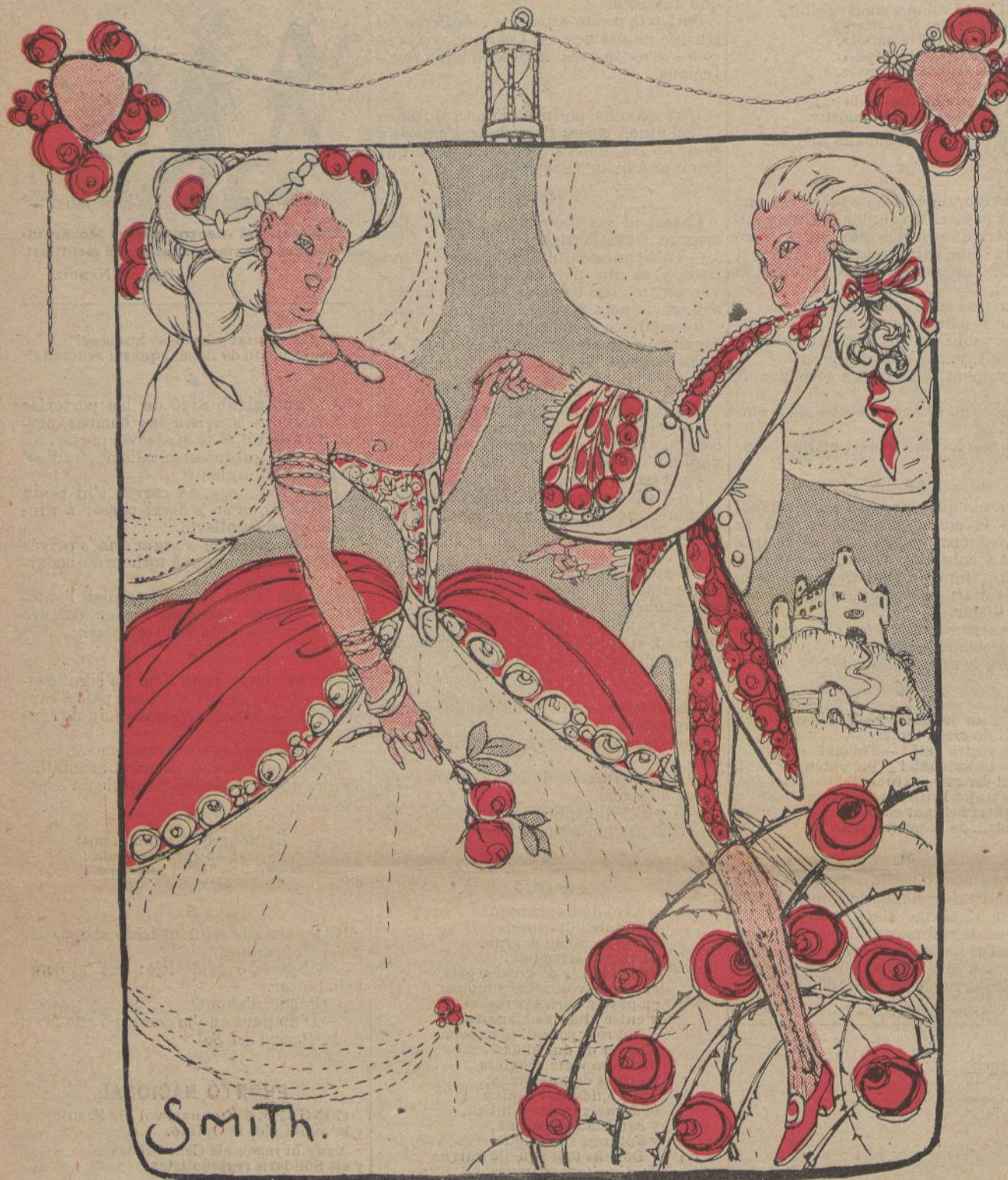
VIATGE EN PROGETE

—«Yo me voy á Puerto-Rico en un cascarón de nuez á lucir el jipi-japa... y en busca de algún parné.»

(Dib. d'APA.)

D'ALTRE TEMPS

*Sigle divuyt festejador,
tot ritme y cant, tot harmonia,
sigle perdut com els demés
en l'eternal buydor dels sigles!*

(Dib. d'ISMAEL SMITH.)

*Sigle de gracia y de minuet,
d'acatament y de sonrisa,
de discreteig continuat,
de senyoril cortisanía...*

*Temps esvahit, temps oblidat
com una gracia fugitiva...
Has ben passat, has ben finit,
com tot fineix... com tot expira!*

Ricard de Sureda.

L'ENDAVINADOR DE CARTAS

*Oh qué maravilla!
Qué gran incención!
Este es un hallazgo
sin comparación!*

D'un joch de cartes se n'agafen vintuna,
que són las necessaries pera fer la gracia.
S'ensenyan a una persona qualsevol y se
li diu:

- Pénsaten una!
- Ja me lo tinc pensada.
- Donchs jo te l'endavinaré.
- Que nó!
- Que sí!
- Posta!
- Va!
- Un retrato de la Chelito contra una es-
- tampa d'en Maura.

— ¡Fet!
Escapsaréu las 21 cartas, ben escapsadas,
que sempre fa més tropa.
Y las hi aniréu extenent al davant d'ell en
tres pilas A, B y C, de manera que la 1.^a
carta vagi a la pila A, la 2.ª a la pila B, la
3.ª a la pila C, la 4.ª a la pila A, la 5.ª a la
pila B, la 6.ª a la pila C... y así sucesivamen-
te, de manera que faréu tres pilas de set
cartas cada una.

Llavoras preguntaréu:
— A quina pila ha anat?
Y vos dirán:
— A la tal.

Entonces heu de recullir las tres pilas en
una sola, de manera que la pila abont nagi
anata raurela carta pensada per l'altre, quedí
colocada al mitj de las demés, ó sia posant
una pila dessota y una pila damunt d'aque-
lla pila.

Aquesta repartimenta, aquesta pregunta-
menta y aquesta recullimenta ab la coloca-
menta esmentada respectiva, las faréu duas
vegades més.

Llavoras, tant li fa que comenséu per
sobre com per sota—ab molta parsimonia y
gravetat y posant cara burleta, aniréu girant
cartas fins a onze.

La que fassi onze la separaréu ab aplom y
diréu:

— ¡Es aquesta!
Y veuréu com vos diuen:
— ¿Cóm ho sabs?
Y diréu:
— Vinga, vinga el retrato de la Chelito!
— Bé, però ¿cóm ho sabs?
Y allavors, com a las comedias, diréu:
— ¡Es mi secreto!

*Oh qué maravilla!
Qué gran incención!
Este es un hallazgo
sin comparación!*

SALOMÓ

MÁXIMAS Y CABORIAS

No hi ha extravagancia que no trobi un
critich d'art que la califiqui de sublim.

JULES BRETON.

L'home és el qui honora sa posició, no la
posició a l'home.

PASTEUR.

Fará més preguntes un boig en una hora
que respostas podria fer un sabi en un any.
STA.

M'agradan las personas de saber perquè
me n donen.
A. TOURNIER.

Els uns no volen lo que poden; altres no
poden lo que volen.
FÉNELON.

El perfecte reporter no té opinió: reflexa
la dels altres. No es més que un mirall.
AD. BRISSON.

L'única pau que pot existir entre 'ls ho-
mes és la tolerancia.
VOLTAIRE.

XARADA

Un dia al arribá á hu-terça,
si tardo una dos hu més,
me roban la hu tersa prima
y una prima-dugas tres;
que és tota l'indumentaria
que un servidor posseheix.

SISKET D. PAILA.

TARJETA

PAULETA MILÀ N.

Formar ab aquestas lletras, degudament
combinadas, el nom d'un drama catalá.
v. BORRAS Y BAGES.

E. NUMÉRICA

6 1 4 3 2 7 1	Nom d'home.
5 2 3 4 6 7 5	Carrer de Barcelona.
2 2 7	Producte vegetal.
4 7 2	Nom d'home.
6 1 7 4	Carrer de Barcelona.
2 2 3 1	Nom d'home.
1 2 7	Carrer de Barcelona.
5 2 2	Vegetal.
4 5 6 6 7 4 5	Apellido catalá.
1 2 3 4 5 6 7	Nom d'home.

DANIEL MAYOR.

SOLUCIÓ

á lo insertat en l'últim número

1. XARADA	A-mar.
2. ANAGRAMA	Barca-Cabra.
3. TARJETA	La reyna vella.
4. GEROGLIFICH	Tot baix té la teu grossa

CORRESPONDENCIA

S. E.—Mataró.—Entra en torn.
R. E.—Poble Nou.—Idem de l'ensò.
Esquellerich.—Hostalrich.—A més del
pseudónim pera 'l públich, volem la firma
pera nosaltres.

Taleda.—Valls.—Massa llarch.
A. A.—No está prou bé.
J. B. S.—Olot.—Els originals han de ser
més clars.

B. R. B.—Reus.—Gracias, però la modes-
tia del Mestre Campaner no pot consentir la
inserció.

R. París.—Els anagramas, sí.
Toca Campanas.—Mirarém de aprofitarho.
Mr. Germain Lacai.—D'alguna cosa, lo
mateix li dich.

Pepet Faiges.—¡Orella! ¡Orella!
E. B.—No tenim secció a propòsit.
Un solidari.—Arenys de Munt.—Gracias
per l'avís. Estaréu a l'aguait.

J. M.—Barcelona.—Gracias pel bon inte-
rés. Conformes en moltes coses. N'hem par-
lat en redacció y li hem agraït. Alguns dels
seus consells els veurá seguits. Ab palla y
temps maduran las nespras. Repeteixo que
gracias.

F. Carré.—No están bé.
R. P. Paul.—Com á xarada, equivocada;
com á versos, dolents.

Xiu de Salt.—Es veritat, però no és res
de nou. Las tarjetas inverossimils.

L. Ferrer.—Vol ser directora de LA CAM-
PANA y li deixaréu dir tot aixó y molt
més?

J. R.—¡Beautat? ¡Al sach! Ha de ser do-
lent per forsa.

Serrano.—Els ninots no van prou bé.
Potser aprofitaréu algun xiste.

M. S.—Expressions al Cardenal.

GARIBALDI.

Tobella y Costa: Asalto, 45 - BARCELONA